

Representantforslag 66 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen, Janne Sjelmo Nordås og Kjersti Toppe

Dokument 8:66 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen, Janne Sjelmo Nordås og Kjersti Toppe om styrking av barnevernet gjennom ny organisasjonsmodell

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til at det synes å være enighet mellom partiene på Stortinget om at barnevernet trenger organisasjonsendringer. Stortinget gjennomførte i 2013 en bred debatt om barnevernet med grunnlag i Prop. 106 L (2012–2013) som viste dette. Riksrevisjonen har dessuten vært sterkt kritisk til overskridelser og manglende kostnadsstyring fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat).

Forslagsstillerne mener dagens organisasjonsmodell har klare svakheter ved at det oppleves uklare mellom stat og kommune om ansvar og kostnadsdeling. Sjøl om kommunene har ansvaret for å vurdere omsorgsoverdragelser og valg av omsorgsnivå, er dette ofte et konfliktområde mellom kommunene og Bufetat. Kommunal egenfinansiering ved omsorgsoverdragelse er de siste årene endret slik at fosterhjem faller rimeligere ut enn institusjon. For de fleste barn er fosterhjem å foretrekke, men for barn med store atferdsproblemer kan institusjonsplass være faglig riktig, sjøl om den koster mer.

Det kommunale barnevernet har ansvar for å utføre oppgaver som etter barnevernloven ikke er lagt til et statlig organ. Det betyr ansvaret for det forebyggende arbeidet, hjelpetiltak i hjemmet, initiativ til plassering av barn utenfor hjemmet, oppfølging av barn plassert utenfor hjemmet, veiledning, tilsyn og godkjenning av fosterhjem til det enkelte barn.

Statens ansvar for barnevernet er delt mellom Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLID), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Bufetat, fylkesmannen og fylkesnemnda for sosiale saker. Bufetat er organisert i fem regioner med Bufdir som overordnet organ. Bufetats 26 regionale fagteam er hovedaktører i det direkte samarbeidet mellom kommunalt og statlig barnevern. Bufetat har ansvar for å rekruttere fosterhjem og for å tilby institusjonsplasser, herunder godkjenne private, ideelle og kommunale, og å kvalitetssikre alle typer institusjonsplasser.

Barnevernet er en av oppgavene som det fra regjeringshold er åpnet for å gi kommunene et større ansvar for gjennom kommunereformen. Det vises til at små kommuners sårbarhet pga. få saker, svak fagkompetanse og for tette forhold mellom berørte familier og ansatte i barnevernet, er et argument for at barnevernet vil få økt kvalitet gjennom større kommuner. Kommuner med 10 000 innbyggere har en til to omsorgsoverdragelser per år. Det vises også til at det er et omfattende interkommunalt samarbeid om barnevernet i de mindre kommunene.

Forslagsstillerne mener utfordringene innen barnevernet ikke kan løses gjennom en kommunestrukturreform hvor det settes et mål om at en kommune skal ha minimum 15 000–20 000 innbyggerne, slik regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen foreslår. Gjennom den sterke framveksten av interkommunale samarbeid er smådriftsulempene innen barnevernet langt på vei løst. Dessuten har også store kommuner problemer med å fylle sin rolle innen barnevernet, bl.a. som veileder for fosterhjem og ved å stille ressurser til disposisjon for avlastning. Overtakelse av de oppgaver som i dag er lagt til Bufetat, som etablering og kvalitetssikring av institusjonsplasser, krever større enheter enn det som vil kunne følge av regjeringens kommunereform.

Forslagsstillerne mener det er uheldig når staten i dag har ansvar for både drift, tilsyn og kontroll innen barnevernet. Det er ulike etater – BLID, Bufdir, Bufetat og Fylkesmannen – men hvor det lett oppstår rolleblandinger der prinsippet om armlengdes avstand burde vært lagt til grunn. Et viktig forhold som understreker dette, er at kommunene er gitt et lov-messig hovedansvar, men at dette i dagens organisering ikke oppleves som reelt.

Forslagsstillerne mener følgende modell vil kunne gi en forvaltningsmessig organisering som styrker barnevernet:

- Kommunenes lovpålagte ansvar videreføres, men understrekes gjennom en tydeliggjøring av oppgavedelingen med regional barnevernsmyndighet.
- Bufetats oppgaver overføres til fylkeskommunen.
- Bufdir legges ned slik at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet gis det samlede an-

- svaret som lovgiver, budsjettansvarlig og som tilrettelegger av kontroll- og tilsynsoppgaver.
- Fylkesmannens rolle som BLIDs regionale kontroll- og tilsynsmyndighet videreføres. Fylkesmannen gis også en veiledningsrolle overfor kommunene og i forholdet mellom kommunene og fylkeskommunene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme en sak om ny forvaltningsmodell for barnevernet hvor kommunenes lovpålagte oppgaver videreføres og styrkes, og hvor Bufetats regionale oppgaver overføres til fylkeskommunene.

14. mai 2014